
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

הבלקן: בין מזרח ומערב - 38517

תאריך עדכון אחרון 31-08-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי האסלאם והמזרח התיכון

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר אייל ג'יניאו

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: eginio@mscc.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: רביעי, 0900-1000

מורי הקורס:

פרופ אייל ג'ניאוס

תאור כללי של הקורס:

מטרת הסמינר לדון בבלקן כאזור מפגש בין נצרות, אסלאם ויהדות. הסמינר ידון בשלטון העות'מאני ובמורשתו, בעליית התנועות הלאומיות ובהקמתן של מדינות לאום ויחסיהן עם המיעוטים

מטרות הקורס:

מטרת הסמינר להציג לתלמיד את האירועים והתהליכים ההיסטוריים העיקריים שעצבו את הבלקן במאות ה-19 וה-20

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

הסמינר יכשיר את התלמידים לכתוב עבודה עצמאית בנושאים הקשורים לחברה, תרבות והיסטוריה של הבלקן.

דרישות נוכחות (%) :

על פי כללי האוניברסיטה

שיטת ההוראה בקורס: הסמינר מבוסס על השתתפות פעילה של התלמידים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

רשימה ביבליוגרפית עבור הסמינר: בין מזרח ומערב - מוסלמים, נוצרים ויהודים בבלקן
שם המרצה: ד"ר אייל ג'ניאוס שעת קבלה: יום רביעי 1000-0900, חדר 5304
e-mail: eginio@mscc.huji.ac.il

ספרות כללית אודות הבלקן:

- Carter, Francis W. *An Historical Geography of the Balkans*. London, 1977. DR 11 C37 (0079832)
- Fine, John. *The Early Medieval Balkans: a Critical Survey from the Sixth to the Late Twelfth Century*. Ann Arbor, 1983. DR 39F56 (0941793)
- İnalçık, Halil, Suraiya Faroqhi, Bruce McGowan, Donald Quataert and Jelavic, Barbara. *History of the Balkans*, 2 vols. Cambridge, 1983. DR 36 J 37 (0965501)
- Adanır, Fikret and Suraiya Faroqhi, *The Ottomans and the Balkans: A Discussion of Historiography*. Leiden: Brill, 2002.
- Mazower, Mark. *The Balkans*. London, 2000. DR 36 M39 (1232438)
- Pavlowitch, Stevan K. *A History of the Balkans, 1804-1945*. Harlow, 1999. DR 43 P38 (1216226)
- Pamuk, Şevket. *An Economic and Social History of the Ottoman Empire*, 2 vols. Cambridge, 1994. HC 492 E36 (1124244)

כתבי-עת המתמחים בבלקן:

Balkan Studies, Journal of Modern Greek Studies, Byzantine and Modern Greek Studies, Slavic Review, East European Quarterly, Journal of Southern Europe and the Balkans, Etudes Balkaniques, Journal of Muslim Minorities Affaires.

1. מבוא:

גיניאו, אייל. "האסלאם והמוסלמים בבלקן: תפיסות אוריינטליסטיות, מיתוסים וזיכרון", ג'מאעה ט' (תשס"ג), .

2. גיבוש האסלאם בבלקן העות'מאני:

א. הבלקן ערב הכיבוש העות'מאני:

Jelavich, Barbara. *History of the Balkans: Eighteenth and Nineteenth Centuries*, vol. 1, 1-36. DR 36J37 (965501)

ב. הכיבוש העות'מאני והמיתוסים אודות כיבוש ותבוסה:

Nicol, Donald. *The Immortal Emperor - The Life and Legend of Constantine Palaiologos, Last Emperor of the Romans*. Cambridge, 1994, 95-108. DF 642 N53 (1105429).

Judah, Tim. *The Serbs: History, Myth and the Destruction of Yugoslavia*. New Haven and London, 1997, 29-47. DR 1230 S45 J83 (1174928).

ג. דפוסי איסלום בבלקן:

Vryonis, Speros. "Religious Changes and Patterns in the Balkans, 14th-16th Centuries," in H. Birnbaum and S. Vryonis (eds.), *Aspects of the Balkans*. The Hague, 1972, 151-176. DR 1.5 I57 (119510)

Ginio, Eyal. "Childhood, Mental Capacity and Conversion to Islam in the Ottoman State". *Byzantine and Modern Greek Studies* 25 (2001), 90-119.

Todorova, Maria. "Conversion to Islam as a Trope in Bulgarian Historiography, Fiction and Film", in M. Todorova (ed.) *Balkan Identities: Nation and Memory* (London, 2004), 129-157. DR 24.5 B34 2004

ד. הבלקן בעיני השליטים העות'מאנים:

Inalcik, Halil. "The Turks and the Balkans", *Turkish Review of Balkan Studies* 1 (1993), 1-41. XRR 8016 (1189005)

ה. המאה השמונה-עשרה ועליית שושלות מקומיות בבלקן:

K.E. Fleming, *The Muslim Bonaparte - Diplomacy and Orientalism in Ali Pasha's Greece*. Princeton, 1999, 18-35. DR 965 F55 (1216223)

ו. סיכום - העבר העות'מאני של הבלקן:

Todorova, Maria. "The Ottoman Legacy in the Balkans," in C. Brown (ed.), *Imperial Legacy: The Ottoman Imprint on the Balkans and the Middle East*, New York, 1996, 45-77. DS 62.4 I 37 (1147442).

3. עליית הלאומיות ויצירת מדינות לאום בבלקן:

א. התחייה התרבותית של עמי הבלקן ועליית הלאומיות:

Pavlowitch, Stevan K. *A History of the Balkans 1804-1945*. London: Longman, 1999, 23-44; 58-71.

Crampton, R.J. *A Concise History of Bulgaria*. New York, 1997, 46-76.

DR 67 C 74 (1162989)

Stanoeva, Elitza. "Interpretations of the Ottoman Urban Legacy in the National Capital Building of Sofia (1878-1940)". In Eyal Ginio and Karl Kaser (eds.), *Ottoman Legacies in the Contemporary Mediterranean: The Balkans and the Middle East Compared*. Jerusalem: The European Forum, 2013, 209-230.

ב. חברה ודת בבוסניה תחת השלטון הקולוניאלי ההבסבורגי (1878-1918):

Donia, Robert. *Islam under the Double Eagle: The Muslims of Bosnia and Hercegovina, 1878-1914*. New York, 1981, 37-67. DB 240.7 M6 D6 (833410)

ג. מלחמת העצמאות והקמת המדינות העצמאיות בבלקן: ההשלכות על התושבים המוסלמים:
Mufaku al-Arnaut Muhamed. "Islam and Muslims in Bosnia: Two Hijras and Two Fatwas," *Journal of Islamic Studies* 5:2 (1994), 242-253. X5

ד. התנועה הלאומית האלבנית:

Vickers, Miranda. *The Albanians: a Modern History*. London and New York, 1995, 32-52. DR 941 V53 (1143317)

Rigels Halili (tr.), "Sami Frashëri: Albania, What It Was, What It Is and What It Will Be?", in Balázs Trencsényi and Michal Kopeček (eds.), *Discourses of Collective Identity in Central and Southeast Europe (1770-1945)*, vol. II. Budapest: CEU Press, 2007, 291-304. DKK 3 D57 2006 (1422367-20)

ה. מלחמות הבלקן:

Hall, Richard. *The Balkan Wars 1912-1913: Prelude to the First World War*. London and New York, 2001. DR 46 H34 (1232385).

Ginio, Eyal. "Paving the Way for Ethnic Cleansing: Eastern Thrace during the Balkan Wars (1912-1913) and Their Aftermath." In Omer Bartov and Eric Weitz (eds.) *Shatterzone of Empires: Coexistence and Violence in the German, Habsburg, Russian, and Ottoman Borderlands*. Bloomington, IN: Indiana University Press, 2013, 283-297.

ו. היהודים בבלקן ואתגר הלאומיות:

בנבסה, אסתר ואהרון רודריג. יהודי ספרד בארצות הבלקן. ירושלים. תשס"א, 77-124.

DS 135 B3 B441 2001 (1214760)

ז. היהודים כמיעוט במדינת הלאום הבלקנית:

Fleming, K.E. *Greece: A Jewish History*. Princeton: Princeton University Press, 2008, 15-48. DS 135 G7 F44 2008 (1422199-10)

4. ייצוג הבלקן במערב:

א. הבלקן בספרות:

ב. אנדריץ', איוו. גשר הדרינה. תל-אביב, תש"ך. PG 371 N N38 1419.1 (1050383)

Kujundzic, Dragan. "Ivo Andric and the Sarcophagus of History," in Wayne S. Vucinich (ed.), *Ivo Andric Revisited: the Bridge still Stands*. Berkeley, 1995, 103-122.

PG 1418 A6 Z702 (1157236)

ג. ספרות הנוסעים:

Allcock, John and Antonia Young (eds.), *Black Lambs and Grey Falcons - Women*

-
- Travellers in the Balkans. Huddersfield, 1991. G 15053 (1171854)
ד. הבלקן בכתיבה הפופולארית:
- Kaplan, Robert. *Balkan Ghosts – a Journey through History*. New York, 1993. DR 16K 36 (1200588).
ה. הבלקן בקולנוע:
- Iordanova, Dina. "Balkan Film Representations since 1989: the Quest for Admissibility", *Historical Journal of Film, Radio and Television* 18:2 "(1998), 263-280. X2
5. המוסלמים משליטים למיעוטים:
א. האסלאם הבלקני במאה העשרים:
- Poulton, Hugh. "The Muslim Experience in the Balkan State", *Nationalities Papers* 28:1 (2000), 45-66. X2
ב. הפיכת האסלאם מדת לזהות לאומית – הבוסנים:
- Adanir, Fikret. "The Formation of a 'Muslim' Nation in Bosnia-Herzegovina: a Historiographic Discussion", in Fikret Adanir and Suraiya Faroqhi (eds.) *The Ottomans and the Balkans* (Leiden, 2002), 267-304. DR 38.3 O88 2002
- Banac, Ivo. "Bosnian Muslims: from Religious Community to Socialist Nationshood -and Post-Comonist Statehood", in M. Pinson (ed.), *The Muslims of Bosnia Herzegovina*. Cambridge, Mass., 1993, 129-154. DR 1674 M87 M87 1996 (1151697).
ג. האסלאם ביוון: המשך שיטת המילת?
- Konstantinos Tsitselikis, *Old and New Islam in Greece: From Historical Minorities to Immigrant Newcomers*. Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2012, 67-117. DF 833 T858 2012 (1732537-10)
ד. ניסיונות לאסימילציה "מלמעלה": -- בולגריה המלוכנית והקומוניסטית:
- Mary Neuburger, *The Orient Within: Muslim Minorities and the Negotiation of Nationhood in Modern Bulgaria*. Ithaca and London, 2004, 85-115. DR 64.2 M8 N48 2004 (1317634)
- ה. המוסלמים במדינה הבלקנית הפוסט-קומוניסטית:
- Zheliazkova, Antonia. "Bulgaria in Transition: the Muslim Minorities", *Islam and Christian-Muslim Relations* 12:3 (2001), 288-301. e-journal
ה. עשור המלחמות ביוגוסלביה – המימד האסלאמי:
- Shöpflin, George. "Yugoslavia: State Construction and State Failure", in Brad K. Blitz, *War and Change in the Balkans: Nationalism, Conflict and Cooperation*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006, 13-29.
- Sells, Michael. "Religion, History and Genocide in Bosnia-Herzegovina", in G. Scott Davis (ed.), *Religion and Justice in the War over Bosnia*. New York and London, 1996, 23-44. DR 1313.7 R45 (1143133).
ו. סוגיית קוסובו/ה:
- Howard Clark, *Civil Resistance in Kosovo*. London, 2000, 24-69.
6. סיכום:
- Todorova, Maria. *Imagining the Balkans*. New York and Oxford, 1997, 184-189. DR 34 T63 (1185922).

חומר חובה לקריאה:

רשימה ביבליוגרפית עבור הסמינר: בין מזרח ומערב – מוסלמים, נוצרים ויהודים בבלקן
שם המרצה: ד"ר אייל ג'יניאו שעת קבלה: יום רביעי 1000-0900, חדר 5304
e-mail: eginio@mscc.huji.ac.il

ספרות כללית אודות הבלקן:

- Carter, Francis W. *An Historical Geography of the Balkans*. London, 1977.
DR 11 C37 (0079832)
- Fine, John. *The Early Medieval Balkans: a Critical Survey from the Sixth to the Late Twelfth Century*. Ann Arbor, 1983. DR 39F56 (0941793)
- İnalçık, Halil, Suraiya Faroqhi, Bruce McGowan, Donald Quataert and
- Jelavic, Barbara. *History of the Balkans*, 2 vols. Cambridge, 1983.
DR 36 J 37 (0965501)
- Adanır, Fikret and Suraiya Faroqhi, *The Ottomans and the Balkans: A Discussion of Historiography*. Leiden: Brill, 2002.
- Mazower, Mark. *The Balkans*. London, 2000. DR 36 M39 (1232438)
- Pavlowitch, Stevan K. *A History of the Balkans, 1804-1945*. Harlow, 1999.
DR 43 P38 (1216226)
- Pamuk, Şevket. *An Economic and Social History of the Ottoman Empire*, 2 vols.
Cambridge, 1994. HC 492 E36 (1124244)

כתבי-עת המתמחים בבלקן:

Balkan Studies, Journal of Modern Greek Studies, Byzantine and Modern Greek Studies, Slavic Review, East European Quarterly, Journal of Southern Europe and the Balkans, Etudes Balkaniques, Journal of Muslim Minorities Affaires.

1. מבוא:

ג'יניאו, אייל. "האסלאם והמוסלמים בבלקן: תפיסות אוריינטליסטיות, מיתוסים וזיכרון", ג'מאעה ט'
(תשס"ג).

2. גיבוש האסלאם בבלקן העות'מאני:

א. הבלקן ערב הכיבוש העות'מאני:

Jelavich, Barbara. *History of the Balkans: Eighteenth and Nineteenth Centuries*, vol.
1, 1-36. DR 36J37 (965501)

ב. הכיבוש העות'מאני והמיתוסים אודות כיבוש ותבוסה:

Nicol, Donald. *The Immortal Emperor – The Life and Legend of Constantine Palaiologos, Last Emperor of the Romans*. Cambridge, 1994, 95-108.
DF 642 N53 (1105429).

Judah, Tim. *The Serbs: History, Myth and the Destruction of Yugoslavia*. New Haven
and London, 1997, 29-47. DR 1230 S45 J83 (1174928).

ג. דפוסי איסלום בבלקן:

Vryonis, Speros. "Religious Changes and Patterns in the Balkans, 14th-16th Centuries," in H. Birnbaum and S. Vryonis (eds.), *Aspects of the Balkans*. The Hague, 1972, 151-176. DR 1.5 I57 (119510)

Ginio, Eyal. "Childhood, Mental Capacity and Conversion to Islam in the Ottoman State". *Byzantine and Modern Greek Studies* 25 (2001), 90-119.

Todorova, Maria. "Conversion to Islam as a Trope in Bulgarian Historiography, Fiction and Film", in M. Todorova (ed.) *Balkan Identities: Nation and Memory* (London, 2004), 129-157. DR 24.5 B34 2004

ד. הבלקן בעיני השליטים העת'מאנים:

Inalcik, Halil. "The Turks and the Balkans", *Turkish Review of Balkan Studies* 1 (1993), 1-41. XRR 8016 (1189005)

ה. המאה השמונה-עשרה ועליית שושלות מקומיות בבלקן:

K.E. Fleming, *The Muslim Bonaparte – Diplomacy and Orientalism in Ali Pasha's Greece*. Princeton, 1999, 18-35. DR 965 F55 (1216223)

ו. סיכום – העבר העת'מאני של הבלקן:

Todorova, Maria. "The Ottoman Legacy in the Balkans," in C. Brown (ed.), *Imperial Legacy: The Ottoman Imprint on the Balkans and the Middle East*, New York, 1996, 45-77. DS 62.4 I 37 (1147442).

3. עלית הלאומיות ויצירת מדינות לאום בבלקן:

א. התחייה התרבותית של עמי הבלקן ועליית הלאומיות:

Pavlowitch, Stevan K. *A History of the Balkans 1804-1945*. London: Longman, 1999, 23-44; 58-71.

Crampton, R.J. *A Concise History of Bulgaria*. New York, 1997, 46-76.
DR 67 C 74 (1162989)

Stanoeva, Elitza. "Interpretations of the Ottoman Urban Legacy in the National Capital Building of Sofia (1878-1940)". In Eyal Ginio and Karl Kaser (eds.), *Ottoman Legacies in the Contemporary Mediterranean: The Balkans and the Middle East Compared*. Jerusalem: The European Forum, 2013, 209-230.

ב. חברה ודת בבוסניה תחת השלטון הקולוניאלי ההבסבורגי (1878-1918):

Donia, Robert. *Islam under the Double Eagle: The Muslims of Bosnia and Hercegovina, 1878-1914*. New York, 1981, 37-67. DB 240.7 M6 D6 (833410)

ג. מלחמת העצמאות והקמת המדינות העצמאיות בבלקן: ההשלכות על התושבים המוסלמים:

Mufaku al-Arnaut Muhamed. "Islam and Muslims in Bosnia: Two Hijras and Two Fatwas," *Journal of Islamic Studies* 5:2 (1994), 242-253. X5

ד. התנועה הלאומית האלבנית:

Vickers, Miranda. *The Albanians: a Modern History*. London and New York, 1995, 32-52. DR 941 V53 (1143317)

Rigels Halili (tr.), "Sami Frashëri: Albania, What It Was, What It Is and What It Will Be?", in Balázs Trencsényi and Michal Kopeček (eds.), *Discourses of Collective Identity in Central and Southeast Europe (1770-1945)*, vol. II. Budapest: CEU Press, 2007, 291-304. DKK 3 D57 2006 (1422367-20)

ה. מלחמות הבלקן:

Hall, Richard. *The Balkan Wars 1912-1913: Prelude to the First World War*. London and New York, 2001. DR 46 H34 (1232385).

Ginio, Eyal. "Paving the Way for Ethnic Cleansing: Eastern Thrace during the Balkan Wars (1912-1913) and Their Aftermath." In Omer Bartov and Eric Weitz (eds.) *Shatterzone of Empires: Coexistence and Violence in the German, Habsburg, Russian, and Ottoman Borderlands*. Bloomington, IN:

Indiana University Press, 2013, 283-297.

ו. היהודים בבלקן ואתגר הלאומיות:

בנבסה, אסתר ואהרון רודריג. יהודי ספרד בארצות הבלקן. ירושלים. תשס"א, 77-124.

DS 135 B3 B441 2001 (1214760)

ז. היהודים כמיעוט במדינת הלאום הבלקנית:

Fleming, K.E. *Greece: A Jewish History*. Princeton: Princeton University Press, 2008, 15-48. DS 135 G7 F44 2008 (1422199-10)

4. ייצוג הבלקן במערב:

א. הבלקן בספרות:

ב. אנדריץ', איוו. גשר הדרינה. תל-אביב, תש"ך. PG 371 N N38 1419.1 (1050383)

Kujundzic, Dragan. "Ivo Andric and the Sarcophagus of History," in Wayne S. Vucinich (ed.), *Ivo Andric Revisited: the Bridge still Stands*. Berkeley, 1995, 103-122.

PG 1418 A6 Z702 (1157236)

ג. ספרות הנוסעים:

Allcock, John and Antonia Young (eds.), *Black Lambs and Grey Falcons - Women Travellers in the Balkans*. Huddersfield, 1991. G 15053 (1171854)

ד. הבלקן בכתיבה הפופולארית:

Kaplan, Robert. *Balkan Ghosts - a Journey through History*. New York, 1993. DR 16K 36 (1200588).

ה. הבלקן בקולנוע:

Iordanova, Dina. "Balkan Film Representations since 1989: the Quest for Admissibility", *Historical Journal of Film, Radio and Television* 18:2 (1998), 263-280. X2

5. המוסלמים משליטים למיעוטים:

א. האסלאם הבלקני במאה העשרים:

Poulton, Hugh. "The Muslim Experience in the Balkan State", *Nationalities Papers* 28:1 (2000), 45-66. X2

ב. הפיכת האסלאם מדת לזהות לאומית - הבוסנים:

Adanir, Fikret. "The Formation of a 'Muslim' Nation in Bosnia-Herzegovina: a Historiographic Discussion", in Fikret Adanir and Suraiya Faroqhi (eds.) *The Ottomans and the Balkans* (Leiden, 2002), 267-304. DR 38.3 O88 2002

Banac, Ivo. "Bosnian Muslims: from Religious Community to Socialist Nationhood -and Post-Comonist Statehood", in M. Pinson (ed.), *The Muslims of Bosnia Herzegovina*. Cambridge, Mass., 1993, 129-154. DR 1674 M87 M87 1996 (1151697).

ג. האסלאם ביוון: המשך שיטת המילת?

Konstantinos Tsitselikis, *Old and New Islam in Greece: From Historical Minorities to Immigrant Newcomers*. Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2012, 67-117. DF 833 T858 2012 (1732537-10)

ד. ניסיונות לאסימילציה "מלמעלה": -- בולגריה המלוכנית והקומוניסטית:

Mary Neuburger, *The Orient Within: Muslim Minorities and the Negotiation of Nationhood in Modern Bulgaria*. Ithaca and London, 2004, 85-115. DR 64.2 M8 N48 2004 (1317634)

ה. המוסלמים במדינה הבלקנית הפוסט-קומוניסטית:

Zheliaskova, Antonia. "Bulgaria in Transition: the Muslim Minorities", *Islam and Christian-Muslim Relations* 12:3 (2001), 288-301. e-journal

ה. עשור המלחמות ביוגוסלביה - המימד האסלאמי:

Shöpflin, George. "Yugoslavia: State Construction and State Failure", in Brad K. Blitz, *War and Change in the Balkans: Nationalism, Conflict and Cooperation*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006, 13-29.

Sells, Michael. "Religion, History and Genocide in Bosnia-Herzegovina", in G. Scott Davis (ed.), *Religion and Justice in the War over Bosnia*. New York and London, 1996, 23-44. DR 1313.7 R45 (1143133).

ו. סוגיית קוסובו/ה:

Howard Clark, *Civil Resistance in Kosovo*. London, 2000, 24-69.

ז. סיכום:

Todorova, Maria. *Imagining the Balkans*. New York and Oxford, 1997, 184-189. DR 34 T63 (1185922).

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 70 %

הרצאה 10 %

השתתפות 20 %

הגשת עבודה 0 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

סיור רשות (4 ימים) לסלוניקי ומקדוניה היוונית במהלך סמסטר ב'.